

Zonder zuurstof kan je niet leven!

Leeftocht bestaat nu het zoste jaar! Al die tijd probeert Leeftocht een "verademing" te zijn voor elke onderwijzersmens die zijn job in het katholiek onderwijs ter harte neemt. Een inspiratiebron bij de realisatie van het christelijke, schooleigen opvoedingsproject.

Een christelijk geïnspireerde adempauze

Leeftocht wil een inspirerend denkspoor en spiritueel steunpunt zijn. Voor elkeen die wil stilstaan bij de diepere fond van zijn bezig zijn op school of voor wie "spirit" wil bijtanken. Een christelijk-gelovige contactlijn, open en vrijmoedig, in alle eenvoud. Levensnabij en laagdrempelig. Als een aanzet tot eigen verdieping én tot eventuele uitwisseling met collega's en/of leerlingen.

Een christelijk-gelovige contactlijn, open en vrijmoedig, in alle eenvoud. Levensnabij en laagdrempelig. Als een aanzet tot eigen verdieping én tot eventuele uitwisseling met collega's en/of leerlingen.

Leeftocht vertrekt van het leven van alledag, thuis en op school. En wil dan verder doorstoten naar de wereld achter de dingen. Naar het "waarom?", naar het mysterie dat oplicht in het alledaagse. De verhalen en ervaringen uit het eerste en tweede testament zijn als spiegels, als sporen naar de God van Jezus van Nazareth.

Twintig jaar groeigeschiedenis

In april-mei 1985 werd *Leeftocht* boven de doopvont gehouden. Om de spiritualiteit van onderwijzersmens te voeden. Een betekenisvolle naam: *proviand voor onderweg* volgens Van Dale, *trouwe tochtgenoot* voor wie zich inzet voor kinderen en jongeren op school.

De ICS of Interdiocesane Commissie Schoolpastoraal was

Slambrouck, de coördinatie op zich. Zij gaf de fakkel door aan André Janssens die de brug slaat van 1990 tot op heden. *Leeftocht* was een bescheiden A-viertje op wit papier. Tweemaandelijks bood het blad een bespiegeling, een bezinnings tekst en/of gebed. Aansluitend bij de tijd van het jaar. In de geest van de jaren 80, qua inhoud en taal.

Van 1992 tot 1995 verscheen *Leeftocht* op gekleurd papier. En in de vorm van een drieluik. De ingrediënten: een slagzin, een bijbelwoord, een beschouwing, verhaal of getuigenis, een bezinnings- en/of gebedstekst en hier en daar een kleine illustratie. Vanaf de 8ste jaargang was *Leeftocht* geen vijf, maar 10 keer per schooljaar present. En dit onder impuls van directeur-generaal Kan. André De Wolf. Van bij de 9de jaargang (1993-1994) staat

erop "voor directie en personeelsleden" en werd *Leeftocht* verspreid in alle onderwijssectoren. In 1995 had een beperkte enquête plaats, enkel bij directieleden. Ze peilde naar de appreciatie en het gebruik van het blad.

De bevindingen van de bevestiging leidden tot enkele vernieuwingen vanaf de 11de jaargang (schooljaar 1995-1996): in plaats van teksten te sprokelen schreven redactieleden zelf voor onderwijzers; men koos van nu af aan voor een jaarthema. "Mee-leven" was de rode draad. Gedaan was het ook met plooiën en recht op zetten. De eerste bladzijde had de allure van een kleine affiche, *ad valvas* in de leraarskamer op te hangen. Ze bevatte een grote illustratie en een slagzin. Tekenaars waren achtereenvolgens Annemie Van de Walle (11de jaargang), Anja Maurissen (12de jaargang) en Koen Lemmens (vanaf de 13de jaargang tot op heden). Op de achterkant vond je allerlei "proviand voor onderweg, actualiserend, inspirerend, uitnodigend tot bezinnen, bidden en creatief omgaan met jonge mensen en collega's", aldus de Mededelingen van juni 1995. Je trof er korte teksten aan: een stukje bijbel, een bezinning, een gebed, een lied, een getuigenis ... Het septembernummer zou voortaan bestaan uit een dubbelgevouwen A3-blad om het te gebruiken als inspiratieve map op de eerste personeelsvergadering. Elk nummer bevatte voortaan de vraag "Graag deze *Leeftocht* vernieuwden en verspreiden bij collega's". Deze vernieuwde

formule zou standhouden tot in de 19de jaargang.

Vanaf het schooljaar 1996-1997 deed de jaaraffiche haar intrede. De eerste werd ontworpen door Anja Maurissen. "Ver gaan", een verder borduren op het prefix "ver", luidde het jaarthema. De Mededelingen van 14 mei 1996 zeggen: "Leeftocht kan directies en personeelsleden helpen om wat lijn te brengen in de diversiteit, om de eenheid, de inspiratie, de inhoud en de optiek van het christelijk opvoedingsproject als een vast patroon zichtbaar en herkenbaar te maken in hun leven en ook, met de inhoud als jaarthema, in het levend weefsel van de school." Voor het eerst schrijft Walter zijn maandelijks cursiefje en tekent Dominique Mailleux een cartoontje. Zij zette haar tekentalent drie jaargangen in voor de verluchting van het blad.

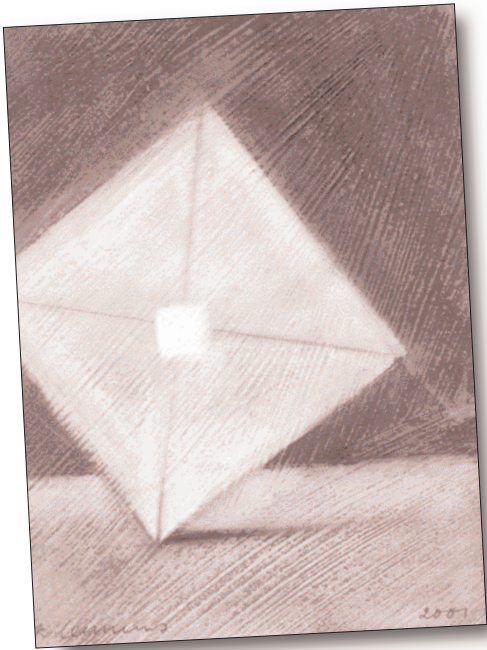
"Een toegevoegde adem" was het leidmotief in 1997-1998. Van nu af aan tekent Koen Lemmens de jaaraffiche. De zinsneden uit *Het Onze Vader* werden belicht in 1998-1999. *Leeftocht* werd nu een geplooid A4. De tekening van Koen Lemmens prijkt op de voorkant én op een los bijgevoegde maandelijks affiche, ook op A4-formaat. Het jaar 1999-2000 stelde *Leeftocht* zich in dienst van het jubeljaar 2000 en doopte zich dat jaar LEEFTOCHT(t). Mil Van Lier engageerde zich voor de cartoon, een samenwerking die zou lopen tot 2004. In 2000-2001 trad *Leeftocht* in het spoor van grote *Leeftocht*-genoten. "Woord en leven" was de rode draad

doorheen 2001-2002. Het jaar van de dienstbaarheid (2002-2003) voerde als vanzelf naar "Tot je dienst!"; het daarop volgende jaar van de verkondiging leidde tot "Horen, zien ...?". Toen zaten er 19 schooljaren op. Tijd om even stil te staan en te herbronnen.

In de loop van die jaren hebben vele redactieleden hun beste beentje voorgezet om van *Leeftocht* iets te maken. Tot de redactie behoorden o.m. Erik Bruneel (met de steun van lay-outers en illustratoren uit zijn Oostendse school Sint-Andreas), Hilde Cattrysse, Hugo Dierick, Marie Gilles, Jacques Michielsens, Félix Rijcken, Hubert Schepers, Rik Snijkers, Frans Stoffelen, Fons Uytterhoeven, Luc Van Acker, Monique Van den Bossche, Leo Vereecken ... Heel wat occasionele schrijvers versterkten de kernredactie en vormden een schakel in een jarenlange ketting.

Een enquête op de drempel van de 20ste jaargang

In de loop der jaren veranderde het levensbeschouwelijk landschap. De pluraliteit deed meer en meer haar intrede. Heeft *Leeftocht* zin? Bereikt het zijn doelpubliek? Slaait het aan qua inhoud, vorm en taal? Een degelijke redactie herbront zich voortdurend. De overlegorganen met mensen uit verbonden, bisdommen en congregaties geven regelmatig feedback. Zij behoren evenwel tot de middenkaders. Als je echt een groter diepteperspectief wil hebben, moet je voe-

ling zoeken met de mensen aan de basis. De idee groeide. Een enquête met 10 vragen werd opgesteld en gelanceerd. Op papier en digitaal. Via alle beschikbare kanalen. Met de mond-aan-mondreclame van vele vrijwilligers. Er werd gespeild naar de bekendheid, de verspreidingskanalen, de appreciatie (van het geheel en van de onderdelen), de vorm, de taal en naar suggesties allerhande. In elk van de 10 “multiple choice vragen” was er ruimte voorzien om je keuze toe te lichten. Je kon ook een proefnummer aanvragen.

Als je echt een groter diepteperspectief wil hebben, moet je voeling zoeken met de mensen aan de basis. De idee groeide. Een enquête met 10 vragen werd opgesteld en gelanceerd.

Uiteindelijk kwamen er 342 enquêteformulieren terug. Vooral op papier, minder via elektronische weg (20 %). Er gingen 50 presentemplaren de deur uit. De leeftijdscategorie 40-50-jarigen is het grootst

vertegenwoordigd (45 %), wellicht omdat ze de hoofdmoot uitmaakt van de actieve onderwijsmensen. De twee grootste onderwijssectoren, het basisonderwijs en het secundair onderwijs, zijn beide even sterk vertegenwoordigd. Sommige respondenten vertolkten de mening van een groep, anderen spraken uit persoonlijke naam. De enen beantwoordden consciëntieus alle vragen; anderen maakten een keuze. Je kan die gegevens niet extrapoleren. Je kan ze niet in statistieken gieten. Toch geven ze tendensen weer die gemotiveerde lezers of geïnteresseerden ons lieten weten.

De redactie is al die mensen erg dankbaar. De gegevens werden verwerkt en leiden tot de hierna volgende conclusies:

- *Leeftocht* heeft zin: leerkrachten zoeken inspiratie en verademing; *Leeftocht* kan impulsen geven tot de levensbeschouwelijke dialoog en zo de identiteit van de christelijke school helpen ter sprake brengen.
- Men kent *Leeftocht* vooral op papier: via de Mededelingen, het prikbord in de leraarskamer en (personeels)vergaderingen. In mindere mate via

de Nieuwsbrief en de website.

- Onderwijsmensen verwachten zowel eigen verdieping als praktische toepasbaarheid, bijv. in vieringen en op vergaderingen, soms ook in de klas.

- Over de vorm, de verschillende ingrediënten en de taal zijn de meningen verdeeld. De *gustibus et coloribus non disputandum est* (d.w.z. Over smaken en kleuren valt er niet te twisten). De globale beoordeling was evenwel eerder positief. Een benadering met lagere drempel lijkt aangewezen.
- De digitale rubriek “Nog meer” is nog te weinig bekend.

Op de ver-nieuw-de wegen

Met de resultaten van de enquête in de hand, trok de redactie naar overlegorganen en onderwijsverantwoordelijken. Na consultatie kwam ze tot de volgende oriëntaties:

- *Leeftocht* richt zich tot *alle onderwijsmensen*.
- Het wil een inspirerend blad zijn, verbonden met het schoolleven. Het is een uniek kanaal om de christelijke *identiteit* te voeden en ter sprake te brengen. Zo is *Leeftocht* een concretisering van het opvoedingsproject van het katholiek onderwijs. Het is een bescheiden ondersteuning voor mensen die de christelijke identiteit willen vormgeven in het dagelijkse schoolleven. Meteen is *Leeftocht* een onmisbaar steentje in het veelkleurige mozaïek ter ondersteuning van opvoedingsproject en schoolpastoraal.
- *Leeftocht* kan nog beter verspreid worden. Een netwerk ter *promotie* dringt zich op.
- *Leeftocht* veronderstelt voor-

taan weinig of geen *voorkennis* van het christelijk verhaal, maar geeft eerder een initiatie; het probeert een ontsluiting te zijn van de zindimensie; het wil het mysterie achter de dingen doen oplichten en daarbij in het spoor treden van Jezus van Nazareth.

- *Leeftocht* probeert thema's *levensecht* aan te pakken, met open vizier, zonder te moraliseren, in een levensnabije taal.
- De verschillende *rubrieken* blijven behouden. Zo wordt een thema langs vele wegen, in woord en beeld, verkend en benaderd.
- *Leeftocht* wil bijdragen tot *reflectie* op het pastoraal-pedagogisch bezig zijn op school. Alle scholen krijgen de papieren versie. Wie wil, kan ook surfen naar het elektronische zusje in de originele kleuren. De digitale rubriek "Nog meer" biedt supplementair materiaal, een aanzet tot *uitdieping* van het thema. De teksten en beelden kunnen ook dienen om er creatief mee aan de slag te gaan, zelf, met collega's en eventueel met leerlingen, al mag je daar geen echt dossier of gesneden brood verwachten.
- Het blad verschijnt *10 keer per schooljaar*. Elke maand komt er een nummer uit. De bijsluiter van de advent en de veertigdagentijd worden in december en februari geïntegreerd in de jaargang van *Leeftocht*.
- Elk nummer verschijnt op *A3-formaat*. De losse maandelijkse affiche op A4 valt weg.

De jaaraffiche blijft behouden. Koen Lemmens wil minder abstract tekenen.

De jaargang 2004-2005

Mensenwerk

De redactie staat nu voor de uitdaging om die doelstellingen waar te maken. De ploeg gelooft erin. De huidige groep bestaat uit Hilde Cattrysse, André Janssens, Koen Lemmens, Wies Merckx, Hubert Schepers, Luc Valgaeren en Mia Verbanck. Walter zorgt verder voor het cursiefje en Ides Callebaut tekent voortaan de cartoon.

Om *Leeftocht* tot bij de onderwijsmensen te brengen, rekt ze op de actieve promotie en warme aanbeveling van medestanders op (inter)diocesaan, regionaal en lokaal vlak (mensen van "het huis", begeleiders, directies e.d.).

Feesten zijn daarin bakens en ankerpunten. Voor alle mensen, klein en groot. Daarom verwijzen feesten ook naar het onzegbare en het ongrijpbare. Naar het overstijgende.

Thema

Leeftocht gaat in september zijn twintigste jaargang in! Vieren is dan ook het voor de hand liggende thema van de komende jaargang, onder het motto "Het leven/Leven vieren". Meteen een knipoog naar "het jaar van het vieren" in de grote kerkgemeenschap. Het gaat hier natuurlijk om vieren

in de betekenis van "feesten", niet in de zin van "laten schieten".

Jaaraffiche

De jaaraffiche is bedoeld als blikvanger in de leraarskamer. Als visualisatie van het jaarthema. De rode draad doorheen de 10 nummers. Dit jaar verschijnt ze in vierkleurendruk! Ze prijkt (weliswaar in zwart-wit) op de cover van deze Forum. Kunstenaar Koen Lemmens licht de keuze van zijn tekening als volgt toe: "Op de voorgrond prijkt een tafel met bloemen. De gehele kleurensymfonie is een ode aan het leven met zijn vreugde en pijn, het leven in al zijn facetten. De bloemen zijn symbool voor uitbundigheid en hartelijkheid. Je kan ze gekregen hebben. Ze kunnen in huis staan om anderen te verwelkomen. Of ze kunnen een teken zijn van dankbaarheid. Misschien willen ze gewoon alles opfleuren. De kleine kaars verwijst naar wat ons doet stilvallen, bezinnen, herkennen, verder gaan ... Ondanks zijn kleinheid verlicht het de hele tekening, zoals Jezus ons leven verlicht. Het leven echt vieren is de weg van het leven zelf gaan en als een vuurpijl een baan trekken door de lucht om ergens vol licht en verwondering neer te komen. Eens beneden wordt hij herinnering."

Concrete invulling van de nummers

Wat roept het woord "vieren" bij jou op? Wat vieren mensen zoal? Wat hoor en zie je? Wat voel je daarbij? Wat maakt een feest tot een hartverwarmend

ontmoetingsmoment? De redactie deed een associatieoefening en kwam tot 10 facetten, in werkwoorden vertaald:

september: ontmoeten

oktober: present zijn

november: gedenken

december: (advent) uitkijken

januari: voornemens maken

februari: (veertigdagentijd)
je laten raken

maart: stil zijn

april: erbij horen

mei: je uitleven

juni: terugblikken

Voor elke maand een doewoord dus. Misschien vind je er inspiratie in voor je jaarwerking in je klas of school. Wil je "nog meer"? De gelijknamige digitale rubriek met supplementair verdiepings- en verbredingsmateriaal krijgt voortaan meer volume.

Voor elk nummer gaat de redactie in de schoenen van een "vierder" staan en nodigt je uit om hetzelfde te doen. Het leven van elke dag is de vertrekbasis. Feesten zijn daarin bakens en ankerpunten. Voor alle mensen, klein en groot. Daarom verwijzen feesten ook naar het onzegbare en het ongrijpbare. Naar het overstijgende. Vol respect voor het mysterie, voor de wereld achter de dingen, probeert *Leeftocht* schroomvol de link te leggen naar die God van Jezus. Als leidraad en bron van inspiratie in je bezig zijn op school.

Nieuw is dat de bijsluiter bij de affiches van advent en vasten voortaan als *Leeftocht*-nummer verschijnen. Hand in hand. Als twee vitamines voor je dieper bezig zijn op school.

Verschijningsvorm

Leeftocht verschijnt 10 x per jaar op papier in de *Mededelingen*, een informatiebun-

del die alle directies en een aantal kaderleden ongeveer maandelijks vanuit het VSKO (Vlaams Secretariaat en de Verbonden van het Katholiek Onderwijs) krijgen toegestuurd. Bovendien is *Leeftocht* in al zijn facetten digitaal beschikbaar via www.vsko.be/pastoraal (kies daar de rubriek *Leeftocht*). Er is ook de mogelijkheid om een individueel abonnement te nemen mits betaling van € 8 verzendingskosten op het rekeningnummer 435-0304931-43 van het VSKO, Guimardstraat 1, 1040 Brussel met de mededeling "7031/11310/013 – abonnement *Leeftocht*", tel. 02-507 07 74, fax 02-507 07 76 • e-post pastoraal@vsko.be

Hopelijk is *Leeftocht* voor jou, lezer, al een goede bekende en verspreid je hem al in jouw schoolmilieu. Als *Leeftocht* nieuw voor je is, heb je nu misschien de smaak te pakken gekregen en behoort je binnenkort tot de trouwe lezers. Dan worden we tocht-genoten!

*Namens de redactie, Mia Verbanck
Pedagogisch Bureau – Dienst Katholiek
Opvoedingsproject en Pastoraal*